EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 21.4.2023
COM(2023) 201 final

2023/0105 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse nõukogu direktiivi 2001/110/EÜ mee kohta, direktiivi 2001/112/EÜ toiduks ettenähtud puuvilja- ja marjamahlade ja teatavate samalaadsete toodete kohta, direktiivi 2001/113/EÜ inimtoiduks ettenähtud puuvilja- ja marjadžemmi, -želee ja tsitrusmarmelaadi ning magustatud kastanipüree kohta ning direktiivi 2001/114/EÜ teatavate inimtoiduks ettenähtud osaliselt või täielikult veetustatud piimakonservide kohta

{SEC(2023) 162 final} - {SWD(2023) 97 final} - {SWD(2023) 98 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Nn hommikusöögidirektiivide hulka kuuluvad seitse direktiivi,[1] millega kehtestatakse teatavate toiduainete koostist, müüginimetusi, märgistamist ja turustamist käsitlevad ühised õigusnormid, et kaitsta tarbijate huve ja tagada nende toodete vaba liikumine siseturul. Need direktiivid toimivad samamoodi kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrusega (EL) nr 1308/2013,[2] millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, teatavate põllumajandustoodete suhtes kehtestatud turustamisstandardid, kuna need sisaldavad põllumajandustoodete, nende koostise, omaduste ja kasutatavate tootmismeetodite tehnilisi kirjeldusi.

Tooteid, mille suhtes on sätestatud sellised ühised õigusnormid, võib vastavate müüginimetuste all turustada üksnes siis, kui need vastavad neile õigusnormidele. Nende müüginimetuste kasutamisel on tavaliselt märkimisväärne kaubanduslik väärtus, sest tarbijad tunnevad need ära ja tuginevad oma ostuotsuseid tehes neile.

Aegunud õigusnormid võivad takistada innovatsiooni ega pruugi vastata tarbijate ootustele. Sellisel juhul tuleb õigusnorme kohandada. Kehtivad hommikusöögidirektiivid on üle kümne aasta vanad. Viimase kümnendi jooksul on toiduainete turud märkimisväärselt arenenud, tingituna innovatsioonist, aga ka muutuvatest ühiskondlikest probleemidest ja muutuvast tarbijanõudlusest. Seepärast on asjakohane hommikusöögidirektiivide teatavad sätted läbi vaadata.

Läbivaatamisel peetakse silmas ka komisjoni strateegia „Talust taldrikule“[3] ja ÜRO kestliku arengu eesmärke (punkt 6.1). Strateegias „Talust taldrikule“ teatati, et liidu turustamisstandardite (mis hõlmavad hommikusöögidirektiive nende sarnasuse tõttu turustamisstandarditega) läbivaatamise eesmärk on tagada kestlike toodete kasutuselevõtt ja tarnimine. Lisaks võttis komisjon kohustuse uurida võimalusi, et hõlbustada üleminekut tervislikumale toitumisele[4] ja edendada toodete koostise muutmist, eelkõige suure rasva-,

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. veebruari 1999. aasta direktiiv 1999/4/EÜ kohvi- ja siguriekstraktide kohta (EÜT L 66, 13.3.1999, lk 26).
Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/36/EÜ inimtoiduks ettenähtud kakao- ja šokolaaditoodete kohta (EÜT L 197, 3.8.2000, lk 19).
Nõukogu 20. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/110/EÜ mee kohta (EÜT L 10, 12.1.2002, lk 47).
Nõukogu 20. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/111/EÜ teatavate inimtoiduks ettenähtud suhkrute kohta (EÜT L 10, 12.1.2002, lk 53).
Nõukogu 20. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/112/EÜ toiduks ettenähtud puuvilja- ja marjamahlade ja teatavate samalaadsete toodete kohta (EÜT L 10, 12.1.2002, lk 58).
Nõukogu 20. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/113/EÜ inimtoiduks ettenähtud puuvilja- ja marjadžemmi, -želee ja tsitrusmarmelaadi ning magustatud kastanipüree kohta (EÜT L 10, 12.1.2002, lk 67).
Nõukogu 20. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/114/EÜ teatavate inimtoiduks ettenähtud täielikult või osaliselt veetustatud piimakonservide kohta (EÜT L 15, 17.1.2002, lk 19).

[2] ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

[3] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020) 381 final).

[4] See hõlmab ka vabade suhkrute tarbimise vähendamist toitumisel, nagu on näidatud Euroopa Toiduohutusameti 28. veebruari 2022. aasta teaduslikus arvamuses toidus leiduvate suhkrute maksimaalse lubatud koguse kohta, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7074. Vabad suhkrud hõlmavad nii lisatud suhkruid kui ka puuvilja- ja marjamahlas ja kontsentreeritud puuvilja- ja

suhkru- ja soolasisaldusega toiduainete puhul. Selleks et tarbijad saaksid teha teadlikke ja kestlikke toiduvalikuid, teatas komisjon ka, et ta kaalub ettepanekut laiendada kohustuslikke päritolu- või lähtetähiseid teatavatele toodetele, arvestades samal ajal täielikult selle mõjuga siseturule.

Lisaks viidatakse eelkõige direktiivi 2001/110/EÜ puhul nõukogu eesistujariigi 15.–16. detsembri 2020. aasta järeldustes pakendi esiküljel esitatavate toitumisalase teabe märgistuse, toitainelise koostise ja päritolumärgistuse kohta[5] liikmesriikide poolt põllumajanduse ja kalanduse nõukogus esitatud üleskutsele vaadata kõnealune direktiiv läbi, et täpsustada meesegudes kasutatava mee päritoluriigid, ning kutsutakse komisjoni üles alustama tööd seadusandliku ettepanekuga, et direktiivi vastavalt muuta. Euroopa Parlament kutsub oma 20. oktoobri 2021. aasta resolutsioonis, mis käsitleb strateegiat „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks,[6] samuti komisjoni üles tegema ettepanekuid mee märgistamise eeskirjade seadusandlike muudatuste kohta, mis tooksid kaasa tarbijate parema teavitamise.

Eeltoodut silmas pidades tuleks läbi vaadata hommikusöögidirektiivid, eelkõige nõukogu 20. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/110/EÜ mee kohta, nõukogu 20. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/112/EÜ inimtoiduks ettenähtud puuviljamahlade ja teatavate samalaadsete toodete kohta, nõukogu 20. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/113/EÜ inimtoiduks ettenähtud puuviljadžemmide, -želeede ja -marmelaadide ning magustatud kastanipüree kohta ning nõukogu 20. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/114/EÜ teatavate inimtoiduks ettenähtud täielikult või osaliselt veetustatud piimakonservide kohta.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Kõik neli direktiivi, mida käesolev ettepanek puudutab, on eraldi õigusaktid, millega reguleeritakse asjaomaseid tooteid. Kui direktiivides ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse üldisi toidualaseid õigusnorme, kuid mee, puuvilja- ja marjamahlade ja teatavate samalaadsete toodete, puuvilja- ja marjadžemmide, -želeede ja -marmelaadide ning magustatud kastanipüree või teatavate osaliselt või täielikult veetustatud piimakonservide suhtes ei ole kehtestatud muid õigusnorme, mis käsitleksid otseselt nende direktiividega reguleeritud aspekte.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Läbivaatamine aitab kaasa strateegia „Talust taldrikule“ ja Euroopa vähktõvevastase võitluse kava[7] muude meetmete elluviimisele, mille eesmärk on edendada kestlikku ja tervislikku toitumist. See on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1169/2011[8] (milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele seoses päritolu- ja toitumisalase teabe märgistusega) eelseisva läbivaatamisega. Selle eesmärk on ka täiendada väljakuulutatud ettepanekut kestlike toidusüsteemide õigusraamistiku kohta.

---

marjamahlas looduslikult esinevaid suhkruid, mille struktuur on lagunenud. Želee on puuvilja- või marjamahlast ja suhkrust valmistatud toode.

5 Põllumajanduse ja kalanduse nõukogu, 15.–16. detsember 2020 (14048/20).

6 2020/2260(INI).

7 Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Euroopa vähktõvevastase võitluse kava“, COM(2021) 44 final.

8 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18).

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Nelja läbivaadatava direktiivi õiguslik alus on Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 37 (Amsterdami konsolideeritud versioon). Nende direktiivide muutmise vastav õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 43.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Euroopa Liidu toimimise lepingus on sätestatud, et liit ja liikmesriigid jagavad pädevust põllumajanduse valdkonnas.

Paljude toodete puhul on põllumajandustoodete turustamisstandardeid käsitlevad liidu õigusaktid, sealhulgas hommikusöögidirektiivid, asendanud varem kehtinud heterogeensed riiklikud standardid. Nelja hommikusöögidirektiiviga hõlmatud tooteid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamine oli põhjendatud sellega, et asjaomaseid tooteid käsitlevate siseriiklike õigusaktide erinevused võivad põhjustada ebaausat konkurentsi, mis võib tarbijaid eksitada ja seega otseselt mõjutada siseturu toimimist. Võttes arvesse mõju siseturule, ei suutnud liikmesriigid seda küsimust siseriiklike standardite abil piisavalt lahendada.

Kuigi liidu turustamisstandardid, sealhulgas hommikusöögidirektiivid, on edukalt saavutanud oma kavandatud eesmärgid, on neid vaja muuta, et võtta arvesse pärast õigusaktide vastuvõtmist tekkinud uusi vajadusi, probleeme ja küsimusi, näiteks kestlikkusega seotud kaalutlusi. Käesolev ettepanek muuta nelja hommikusöögidirektiivi seisneb peamiselt nõuete ja tootemääratluste ajakohastamises ning sellega ei muudeta seetõttu oluliselt liidu ja liikmesriikide pädevuste jaotust, mis on sätestatud muudetud õigusaktides.

Eelkõige mee päritolumärgistuse korral on tarbijatel õigus teada mee geograafilist päritolu, nagu on sätestatud direktiivi 2001/110/EÜ põhjenduses 5. Muu hulgas toodetakse eri liiki mett erinevatelt taimedelt ja puudelt korjatud nektarist. Keskkonna-, geograafilised ja ilmastikutingimused võivad mõjutada maailma eri paigus toodetud mee omadusi. Neid omadusi mõjutab ka erineva geograafilise päritoluga mete segamine. Seetõttu on mee omadused ja kvaliteet ning selle päritolu omavahel tihedalt seotud. Selleks et tagada tarbijate nõuetekohane teavitamine tarbitava mee omadustest ja kvaliteedist, peab kogu asjaomane teave olema kättesaadav, et tarbijaid ei eksitataks. Seepärast nõutakse praegu kohaldatavas direktiivis, et märgisele tuleb märkida riik või riigid, kust mesi on korjatud. Samas nähakse sellega ette ka võimalus asendada mee päritoluriikide loetelu vajadust mööda ühega järgmistest: „Euroopa Liidust pärit mee segu“, „väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee segu“, „Euroopa Liidust ja väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee segu“. ELi standardite ühtlustamatus on põhjustanud kogu liidus erinevusi mee märgistamises, mis võib tarbijaid eksitada ja takistada siseturu toimimist. Näiteks ettevõtjad, kes impordivad meesegusid, mis tuleb pakendada liikmesriigis, kus nõutakse eraldi riikide loetelu, ei pruugi konkreetseid mee päritoluriike teada. Võttes arvesse mee kvaliteedi ja päritolu vahelist tihedat seost ning pidades silmas strateegia „Talust taldrikule“ eesmärki toetada tarbijaid teadlike valikute tegemisel, sealhulgas teavitada neid toidu päritolust, ning vajadust parandada siseturu toimimist, on asjakohane ühtlustada päritolu märgistamise eeskirjad ja kaotada võimalus mitte loetleda päritoluriiki või -riike, kui mesi on pärit rohkem kui ühest riigist.

Lisaks sellele ei oleks ühiste liidu õigusnormide puudumise tõttu looduslikult esineva suhkru sisalduse vähendamise kohta puuvilja- ja marjamahlades nende jookide kvaliteet ja ehtsus (st asjaolu, et looduslikult esinev suhkur tõepoolest eemaldati konkreetse protsessiga, mitte veega lahjendades või valmimata puuviljade ja marjade mahla kasutades) kogu liidus ühtlustatud. Kuna sellised tooted on liidu turul üha enam kättesaadavad, on vaja kehtestada liidu

õigusraamistik, et hõlbustada nende vaba ringlust liikmesriikides, säilitades samal ajal tarbijate huvide kaitse seoses puuvilja- ja marjamahladega (st vältides segadust) ning tagades nii ettevõtjate tõhusa ja ausa konkurentsi kui ka vähendatud suhkrusisaldusega puuvilja- ja marjamahlade kvaliteedi ja terviklikkuse, sest see protsess võib mõjutada toote omadusi.

Veetustatud piimakonservide direktiiv peaks hõlmama laktoosivabade piimatoodete tootmist, et rahuldada tarbijate muutuvaid vajadusi, ning ingliskeelne termin „evaporated milk“ tuleks viia kooskõlla rahvusvaheliste standarditega.

- **Proportsionaalsus**

Kõigi nelja asjaomase hommikusöögidirektiivi peamiste kavandatud muudatuste puhul ei lähe valitud toimimisviis kaugemale sellest, mis on taotletavate eesmärkide saavutamiseks sobiv ja vajalik.

Mee päritolumärgistusega seoses on muudatusettepaneku eesmärk tagada, et mesi saaks siseturul vabalt liikuda ning et tarbijatele oleks kättesaadav kogu teave mee päritolu kohta, võttes arvesse mee kvaliteedi ja päritolu vahelist tihedat seost. Kuigi üksikute riikide loetelu asendamine viitega segule võib vähendada ettevõtjate koormust, ei piisa sellest, et tagada, et tarbijatele on kättesaadav kogu teave mee päritolu kohta. Kuna mitmes liikmesriigis juba kehtib nõue, et märgistusel tuleb loetleda kõik riigid, kust mesi pärineb, ilma võimaluseta asendada riikide nimed viitega segule, võis see säte tarbijaid eksitada ja takistada siseturu toimimist. Seega on päritoluriigi või -riikide loetlemata jätmise võimaluse kaotamine juhul, kui mesi on pärit rohkem kui ühest riigist, proportsionaalne lähenemisviis taotletavate eesmärkide saavutamiseks.

Vähendatud suhkrusisaldusega puuvilja- ja marjamahlade puhul kavatsetakse luua uus tootekategooria ja kehtestada suhkru vähendamise piirmäär samal tasemel, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1924/2006[9] suhkrusisalduse vähendamisega (vähemalt 30 %) seotud toitumisalaste väidete kohta, et tagada nende kahe õigusraamistiku ühtsus ja vältida tarbijate segadusseajamist, kuigi selle uue tootekategooria puhul ei ole väide „vähendatud suhkrusisaldusega“ mitte toitumisalane väide, vaid tootenimetuse osa. Lisaks sellele peavad lõpptoodetel olema kõik muud olulised füüsikalised, keemilised, organoleptilised ja toiteväärtuslikud omadused, mis on vajalikud selleks, et tagada tarbijatele kvaliteetse toote pakkumine.

Mis puutub džemmidesse, siis oleks suhkru kogust muutvatel toimimisviisidel (st suhkru miinimumkoguse vähendamine või suhkru miinimumkoguse kaotamine) olnud rohkem puudusi kui eeliseid. Kui muuta suhkru miinimumkoguse piirmäära, mis on vajalik džemmide nõuetekohase säilivuse, konsistentsi ja suutunnetuse tagamiseks, on sellel tagajärjed. Esiteks on see tehniliselt väga keeruline, sest tuleb leida uus sobiv määr, mille juures džemm sobivat liiki ja koguses pektiinide abil ikka veel tarretub. Teiseks oleks sellel märkimisväärne majanduslik mõju ja suur keskkonnamõju (st täiendavate toidujäätmete teke, kuna džemmide säilivusaeg on lühem, vajadus kasutada rohkem vett, kuna lisatakse rohkem pektiine, ning lisavesi tuleks ikkagi aurustada ja pastöriseerimine võtaks kauem aega, mis nõuab täiendavat energiatarbimist). Suhkrukoguse miinimummäära alandamine takistaks tootmisharul ka turustada vähendatud suhkrusisaldusega džemmi vastavalt toitumisalaseid väiteid käsitlevale määrusele (EÜ) nr 1924/2006, sest seda liiki džemme ei oleks enam tehniliselt võimalik toota. Seega on kõige asjakohasem lubada jätkata müüginimetuste „džemm“ ja „želee“ kasutamist ainult toodete puhul, mille minimaalne puuvilja- ja marjasisaldus on praegu nõutavast suurem. Selline toimimisviis ei takista tootmisharu jätkamast vähendatud suhkrusisaldusega (vähemalt

[9] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1924/2006 toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta (ELT L 404, 30.12.2006, lk 9).

alla 30 %) džemmi turustamist vastavalt toitumisalaseid väiteid käsitlevale määrusele (EÜ) nr 1924/2006.

Võimaluse korral, nagu on veetustatud piimakonservide puhul, viidatakse rahvusvaheliselt kokkulepitud standarditele, et vältida ebaproportsionaalsete õigusnormide kehtestamist, mis viiksid siseturu vastuollu rahvusvaheliste standarditega.

- **Vahendi valik**

Valitud õigusakt on direktiiv, sest kehtivad õigusaktid on direktiivid ja puudub tõendatud vajadus asendada need vahetult kohaldatava määrusega.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Läbivaatamist ette valmistades on komisjon avaldanud turustamisstandardite välishindamist toetava uuringu (edaspidi „uuring“)[10] ja komisjoni talituste töödokumendi turustamisstandardite hindamise kohta (edaspidi „hindamine“)[11]. Mõlemad dokumendid hõlmavad hommikusöögidirektiive.

Uuringule tuginedes jõuti hindamise käigus järeldusele, et liidu turustamisstandardid on üldiselt osutunud kavandatud eesmärkide saavutamisel tõhusaks, põhjustamata märkimisväärset soovimatut/ootamatut mõju. Eelkõige džemmide, želeede ja marmelaadide puhul jõuti hindamise käigus järeldusele, et tänu minimaalset suhkrusisaldust käsitlevatele sätetele ja liikmesriikide võimalusele teha sellega seoses erandeid, on saavutatud rahuldav tasakaal tarbija huvi vahel tagada toote säilimine ja vajaduse vahel võtta arvesse riiklikke eripärasid ja tervislikuma toitumise edendamise poliitilisi prioriteete (madalama vaba suhkru sisaldusega džemmid). Hindamise käigus leiti ka, et liidu turustamisstandarditel on rahvusvaheliste ja erasektori turustamisstandarditega võrreldes märkimisväärne lisaväärtus, sest need: i) on kohustuslikud ja nõudeid tuleb järgida kogu liidus; ii) on kohandatud liidu konkreetse tegevus- ja turuolukorraga; ning iii) nendega kehtestatakse paljudele toodetele rangemad kvaliteedinõuded. Hindamise käigus tehti kindlaks, et mõned kehtivad standardid ei pruugi piisavalt arvesse võtta tehnoloogia, turustusstrateegiate ja tarbijate eelistuste muutusi. See oli nii eelkõige mahlade puhul, millega seoses tuvastati hindamise käigus järgmine probleem. Direktiivis 2012/12/EL on sätestatud, et suhkru lisamine puuvilja- ja marjamahladele ei ole enam lubatud ning pärast 28. oktoobrit 2016 ei ole enam lubatud kasutada puuvilja- ja marjamahlade puhul märget „alates 28. aprillist 2015 ei sisalda puuvilja- ja marjamahlad lisatud suhkrut“, samas kui muude puuvilja- ja marjapõhiste jookide, sealhulgas nektarite puhul võib jätkata „ilma lisatud suhkruta“ ja märke „sisaldab ainult looduslikult esinevaid suhkruid“ kasutamist, mis ajab tarbijad segadusse ja põhjustab ebaausat konkurentsi.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

2019. aastal hindas komisjon turustamisstandardeid, sealhulgas hommikusöögidirektiive, sest need on samastatavad turustamisstandarditega, ning korraldas avaliku konsultatsiooni. Hiljem, 8. juunist kuni 31. augustini 2021 korraldas komisjon platvormil EUSurvey avaliku konsultatsiooni liidu põllumajandustoodete turustamisstandardite (sealhulgas

[10] Areté *et al*., „Evaluation of marketing standards contained in the CMO Regulation, the ‘Breakfast Directives’ and CMO secondary legislation“, Brüssel: Euroopa Komisjon, 2020 (https://doi.org/10.2762/475831).

[11] Euroopa Komisjon, „Turustamisstandardite hindamine“, komisjoni talituste töödokument, 2020, SWD/2020/0230.

hommikusöögidirektiivid, sest need on samastatavad turustamisstandarditega) läbivaatamise kohta. Komisjon korraldas koostöös Teadusuuringute Ühiskeskusega 9. septembril 2021 tehnilise õpikoja[12] toiduainete tarneahela valitud ekspertide, tarbijarühmade, vabaühenduste ja akadeemiliste ringkondadega ning konsulteeris liikmesriikidega 17. septembrist kuni 14. oktoobrini 2021 toimunud sihipärase konsultatsiooni käigus. Komisjon korraldas ka täiendavaid konsultatsioone ja teabevahetusi peamiste sidusrühmadega e-posti teel ja *ad hoc* videokohtumiste kaudu.

Meega seoses toetab liidu mesindussektor palju rangemaid päritolu märgistamise eeskirju ja kõikide päritoluriikide märkimist meesegude puhul. Mee importijad ja pakendajad rõhutasid, et on vaja võrdseid tingimusi ja ühesuguseid eeskirju kõikides liikmesriikides.

Mis puutub puuvilja- ja marjamahladesse, siis mahlatööstus toetab uue puuvilja- ja marjamahlade kategooria loomist, millest on eemaldatud looduslikult esinevad suhkrud sellisel määral, et see ei mõjuta teisi olulisi omadusi. Lisaks väljendas sektor huvi kasutada puuvilja- ja marjamahla tootenimetust ka siis, kui on lisatud muid koostisaineid ja lisaaineid, nagu vürtsid, maitsetaimed ja kiudained. See muudaks aga puuvilja- ja marjamahlade (mille näol on tegemist tootega, mille võimalike lubatud koostisainete ja ainete loetelu on piiratud) põhiomadusi. Lisaks palus sektor võimalust märkida märgisele, et puuvilja- ja marjamahladele ei ole lisatud suhkrut.

Džemmide, želeede ja marmelaadide puhul sooviksid põhitootjad säilitada praeguse olukorra puuvilja-/marja- ja suhkrusisalduse osas, samal ajal kui puuviljatarnijad pooldavad puuvilja- või marjasisalduse suurendamist nendes toodetes.

- **Mõjuhinnang**

Komisjon koostas mõjuhinnangu liidu põllumajandustoodete turustamisstandardite, sealhulgas hommikusöögidirektiivide läbivaatamise kohta, sest viimased on samastatavad turustamisstandarditega, et ajakohastada õigusnorme vastavalt turu arengule ning tagada kestlike toodete kasutuselevõtt ja tarnimine[13]. Õiguskontrollikomitee esitas 21. septembril 2022 mõjuhinnangu kohta reservatsioonidega positiivse arvamuse[14]. Seoses käesoleva ettepanekuga hõlmatud muudatustega nõudis õiguskontrollikomitee, et mõjuhinnangus täiendataks põhjalikuks hindamiseks valitud standardite kehtestamise võimaluste hindamist ja võrdlemist, samuti kavandatud järelevalvekorda, mida käsitleti mõjuhinnangu vastavates osades.

Mee puhul kaaluti järgmisi toimimisviise:

- väljendi „väljastpoolt Euroopa Liitu pärit“ asendamine ELi mittekuuluvate päritoluriikidega;
- väljendi „väljastpoolt Euroopa Liitu pärit“ asendamine geograafilise päritolupiirkonnaga;
- kõigi päritoluriikide (liikmesriigid ja kolmandad riigid) kohustuslik märkimine;
- kõigi päritoluriikide (liikmesriigid ja kolmandad riigid), sealhulgas igast riigist pärit mee protsentuaalse sisalduse kohustuslik märkimine.

---

12 Russo, C. *et al*., „Workshop on Marketing Standards: Benefits and costs of EU marketing standards for agri-food products“, Teadusuuringute Ühiskeskuse tehniline aruanne. Luxembourg: Euroopa Liit, 2022 (https://doi.org/10.2760/635080).

13 [to be completed by OP]

14 [to be completed by OP]

Eelistatud toimimisviis tagab liidu tootjatele ja meeimportijatele õiguskindluse. Liikmesriigid ja sidusrühmad rõhutasid mitmel korral vajadust parandada tarbijate teavitamist segus sisalduva mee päritolust. Kokkuvõttes säilitati kolmas lähenemisviis, kuna see võimaldaks täpselt kindlaks teha päritoluriigid, mis seega vastab tarbijate nõudlusele, samas vähendab kulusid ja koormust, mis on seotud iga päritolu täpse protsendimäära märkimisega meesegudes, ning on kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega.

Vähendatud suhkrusisaldusega puuvilja- ja marjamahlade puhul kaaluti järgmisi toimimisviise.

- I variant: lubada puuvilja- ja marjamahla teatavat töötlemist, et vähendada looduslikult esinevaid suhkruid, ja kuna suhkrusisaldust vähendatakse alla kohustusliku määra, kehtestada erand kontsentreeritud mahlast saadud puuvilja- ja marjamahlade Brixi miinimumväärtusele (tingimusel, et vett ei lisata kontsentreerimisel eraldatud vee kogusest rohkem).
- II variant: lubada teatavaid töötlemisviise või muid koostisaineid, et vähendada looduslikult esinevaid suhkruid, säilitades samal ajal lõpptoote kõik muud olulised füüsikalised, keemilised, organoleptilised ja toiteväärtuslikud omadused (nt toitained, maitse, suutunnetus), et kasutada puuvilja- ja marjamahla tootenimetusi (puuvilja- või marjamahl kontsentreeritud mahlast jne).
- III variant: sama mis II variand, lisanõudega, et võrreldes samalaadsete tootega peaks suhkrusisalduse vähendamine olema vähemalt 30 % vastavalt määrusele (EÜ) nr 1924/2006 toitumisalaste väidete kohta.

Kokkuvõttes jäädi kolmanda toimimisviisi juurde, kuna see oli kõige tõhusam ja proportsionaalsem tagamaks, et tarbijat teavitatakse tootest nõuetekohaselt ja et toode on kvaliteetne. See toimimisviis loob selge õigusliku raamistiku ja tagab kaubandusliku planeeritavuse nii suurematele ettevõtjatele kui ka VKEdele, kes arendavad seda uut toodet, ning loob aluse nende teadus- ja arendustegevusega seotud investeeringute tasuvusele. Teadus on piisavalt arenenud, et vähendatud suhkrusisaldusega puuvilja- ja marjamahlade ehtsust saaks kontrollida. Lisaks ei suurenda see oluliselt riiklike kontrolliasutuste koormust. Nii tarbijad kui ka tervishoiuasutused soovivad töödeldud toodete, eriti väiksema vabade suhkrute sisaldusega toodete koostise muutmist. See toimimisviis vastab sellele soovile. Arvestades, et toidukäitlejad ja tarbijad on juba harjunud kõigi toodete puhul 30 % suhkrusisalduse vähendamise piirmääraga seoses suhkrusisaldust käsitlevate toitumisalaste väidetega, näib olevat asjakohane kasutada vähendatud suhkrusisaldusega puuvilja- ja marjamahlade puhul sama 30 % suurust piirmäära, selle asemel et lubada mis tahes võimalikku vähendatud suhkrusisaldust, isegi kui see on alla 30 %.

Kõik toimimisviisid suurendavad kogu mahlasektori investeeringutasuvuse kindlust, olenemata sellest, kas tegemist on väljastpoolt liitu pärineva tulevase impordiga või tulevase liidusisese turustamisega, mis omakorda avaldab positiivset majanduslikku mõju tootjatele. Eelistatud toimimisviis pakub rohkem võimalusi turu segmenteerimiseks, võimaldades paremini hinnata lõpptoote kvaliteeti. Väiksema suhkrusisaldusega toodete (vähendatud suhkrusisaldusega puuvilja- ja marjamahl, mis on üldiselt suurema toiteväärtusega) tagamisega tarbijatele aidatakse saavutada eesmärk anda neile võimalus teha teadlikke, tervislikke ja kestlikke toiduvalikuid. Sama kehtib ka selle kohta, et tuleb tagada, et tootenimed ei tekitaks tarbijates segadust ega suunaks neid valima toodet, mis ei vasta nende ootustele. Eelistatud toimimisviisiga nähakse ette suhkrusisalduse vähendamine vähemalt 30 %. Terviseaspekti rõhutatakse veelgi rohkem, sest suhkrusisaldust tuleb vähendada vähemalt 30 % ja mitte vähem. Selle toimimisviisiga kaasneb siiski oht, et nii väikese

suhkrusisaldusega tooteid müüakse turul vähem kui nende toimimisviiside puhul, mis ei nõua vähemalt 30 % suurust vähendamist. Kui aga nõutakse kohustuslikku märget selle kohta, et toode on vähendatud suhkrusisaldusega, teavitatakse tarbijaid selgemalt toote vähendatud suhkrusisaldusest. Otsest keskkonnamõju ei eeldata, kuna ükski looduslikult esinevate suhkrute vähendamiseks kasutatav protsess ei nõua keskkonnale märkimisväärselt kahjulike või rohkelt energiat tarbivate toodete kasutamist.

Džemmide puhul kaaluti järgmisi toimimisviise:

- jätta täielikult välja üldsuhkrusisalduse nõutav miinimumkogus;
- vähendada üldsuhkru nõutavat miinimumkogust ja kehtestada see näiteks 55 %, nagu seda tehakse Prantsusmaal, Saksamaal ja Madalmaades, või 50 %;
- suurendada üldist puuviljade ja marjade miinimumsisaldust 450 g/1000 g (praegu 350 g/1000 g), mis on seni ette nähtud „ekstra džemmi“ ja „ekstra želee“ jaoks, mille tulemusena väheneb lisatava suhkru kogus, mis on vajalik kõnealustes toodetes lahustuva kuivaine miinimumsisalduse saavutamiseks.

Kokkuvõttes jäädi kolmanda toimimisviisi juurde, kuna see oli kõige tõhusam ja proportsionaalsem, et tagada neis toodetes lahustuva kuivaine miinimumsisalduse saavutamiseks vajaliku lisatava suhkru koguse vähendamine, säilitades samal ajal toote põhiomadused (säilimisaeg, konsistents ja suutunnetus). See toimimisviis tähendab, et praegu „ekstra džemmi“ ja „ekstra želee“ puhul kasutatavast puuvilja- ja marjasisalduse määrast saab uus puuvilja- ja marjasisalduse määr, mida kasutatakse džemmi ja želee puhul, samal ajal kui toodete puhul, mida nimetatakse „ekstra džemmiks“ ja „ekstra želeeks“, peab puuvilja- ja marjasisaldus olema veelgi suurem. See on majanduslikult mõistlik variant, mis põhineb nõudlusest tingitud turu segmenteerimise kaalutlustel nii siseturu kui ka rahvusvahelise kaubanduse seisukohast ja millega edendatakse tervislikumaid tooteid, milles on vähem vabu suhkruid. See ei tekita täiendavaid toidujäätmeid. See ei tekita uut halduskoormust ja samal ajal säilib senine olukord, kus liikmesriikidel on võimalus kohandada see oma riiklike eelistustega ning vähendada oma siseriiklikes õigusaktides kehtestatud džemmi ja želee minimaalset suhkrusisaldust.

Selline toimimisviis vähendaks automaatselt toodetesse lisatavat suhkrut. See lähenemisviis võib teoreetiliselt suurendada töötlejate kulusid, kuid see on hinnanguliselt vähese tähtsusega kasv, kuna valdaval enamikul liidus turustatavatest džemmidest on juba praegu ekstra džemmide puhul nõutavaga võrdne või sellest suurem puuvilja- ja marjasisaldus. Kõikide pakendimärgiste kohandamine tooks sektorile kaasa mõningaid kulusid. Seda majanduslikku mõju saaks leevendada üleminekuetapi kehtestamisega uute õigusnormide kohaldamisel. Džemmide puuvilja- ja marjasisalduse suurendamine ekstra džemmidele kehtestatud määrani mõjutaks üksnes nende tootjate kulusid ja tootmiskorraldust, kes praegu ekstra džemmi ei tooda, sest nad peaksid oma toodete puuvilja- ja marjasisalduse suurendamiseks muutma tootmist, et jätkata tootenimetuse „džemm“ kasutamist. Majanduslik mõju oleks seega üsna piiratud. Mis puudutab sotsiaalset mõju, siis selle toimimisviisi eesmärk on mõjutada vaba suhkru sisaldust džemmis ja tarbitavate puuviljade ja marjade kogust, kuid mitte säilivusaega, sest minimaalne üldsuhkrusisaldus ei muutu. Samuti ei kaotataks selle puhul liikmesriikide võimalust lubada väiksemat minimaalset suhkrusisaldust ega takistataks vähendatud suhkrusisaldusega (vähemalt alla 30 %) džemmi turustamist vastavalt toitumisalaseid väiteid käsitlevale määrusele (EÜ) nr 1924/2006. Sama suurusega portsjoni puhul suurendaks see muudatus džemmide kogupuuviljasisaldust ja vähendaks vabade suhkrute tarbimist. Selle variandi peamine mõju seisneks selles, et liidu turul ei oleks enam saadaval džemmina

märgistatud tooteid, mille kogupuuviljasisaldus on väiksem, ning see tõstaks standardeid kõigi tarbijate jaoks ja tagaks tarbijatele parema kvaliteedi. Otsest keskkonnamõju ei eeldata. Kui sellel võib üldse mingit mõju olla, siis võib see luua rohkem turustusvõimalusi puuviljadele, mis ei vasta värskelt tarbitavate puuviljade ja marjade turustamisstandarditele, ja selles mõttes võib see avaldada positiivset mõju toidujäätmetele. Seda positiivset mõju on aga raske kvantifitseerida, sest see sõltub puuviljade ja marjade liigist ja liidu tootmispiirkonnast.

Nelja direktiivi muutmise ettepaneku puhul ei eeldata otsest keskkonnamõju. Seega ei ole tuvastatud probleeme, mis kahjustaksid oluliselt keskkonda või oleksid vastuolus Euroopa kliimamäärusega[15].

Leiti, et eelistatud toimimisviisid aitavad kaasa järgmiste kestliku arengu eesmärkide[16] saavutamisele.

– Kestliku arengu eesmärk nr 2: kaotada nälg, saavutada toiduga kindlustatus ja täisväärtuslikum toitumine ning toetada kestlikku põllumajandust (2.4 2030. aastaks tagada kestlikud toiduainete tootmissüsteemid ja rakendada vastupanuvõimelisi põllumajandustavasid, mis suurendaksid tootlikkust ja tootmist, aitaksid säilitada ökosüsteeme, tugevdaksid suutlikkust kohaneda kliimamuutuste, äärmuslike ilmaolude, põua, üleujutuste ja muude õnnetustega ning parandaksid järkjärgult maa ja mulla kvaliteeti).

– Kestliku arengu eesmärk nr 3: tagada kõigile hea tervis ja heaolu kogu elukaare jooksul (3.4: vähendada 2030. aastaks ennetamise ja ravi abil ühe kolmandiku võrra mittenakkuslikest haigustest tingitud enneaegset suremust ning edendada vaimset tervist ja heaolu).

– Kestliku arengu eesmärk nr 8: edendada püsivat, kaasavat ja jätkusuutlikku majanduskasvu, tagada täielik ja tulemuslik tööhõive ning inimväärne töö kõigile (8.2: saavutada suurem majanduslik tootlikkus, kasutades mitmekesistamist, tehnoloogia uuendamist ja innovatsiooni, keskendudes muu hulgas kõrge lisandväärtusega ja töömahukatele sektoritele).

– Kestliku arengu eesmärk nr 12: tagada säästev tarbimine ja tootmine (12.8: tagada 2030. aastaks, et kõik inimesed on informeeritud ja teadlikud kestlikust arengust ning loodusega kooskõlas olevast eluviisist).

Ettepanek hõlmab mee, puuvilja- ja marjamahlade ja džemmide määratlusi ja nimetusi käsitlevaid õigusnorme, nende koostist käsitlevaid ühiseid õigusnorme ja märgistamise nõudeid. Selle eesmärk ei ole muuta automatiseerimisprotsessi, mille ettevõtjad või ametiasutused on asjaomaste toodete tootmiseks või kvaliteedi kontrollimiseks kasutusele võtnud või kavatsevad kasutusele võtta. Selles mõttes ei eeldata, et see mõjutaks põhimõtet „digitaalsus normiks“[17].

• **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Hindamise käigus leiti, et mett, džemme, želeesid ja marmelaade, puuvilja- ja marjamahlu ja teatavaid samalaadseid tooteid ning veetustatud piimakonserve reguleerivate õigusnormide lihtsustamise võimalused on piiratud, võttes arvesse liidu turustamisstandardite järgimisega

[15] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

[16] https://undocs.org/A/RES/71/313

[17] Komisjoni teatis „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“ (COM(2021) 118).

seotud suhteliselt väikesi kulusid ja asjaolu, et konsulteeritud sidusrühmad (ettevõtjad ja pädevad asutused) ei nimetanud kattuvaid/üleliigseid sätteid, mis võiks põhjustada tarbetuid kulusid. Sellest lähtuvalt ei saa eeldada tõhususe suurenemist ega poliitika rakendamise lihtsustumist.

- **Põhiõigused**

Läbivaatamisel järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õigusi (artiklid 51 ja 52). ELi turustamisstandardite, sealhulgas hommikusöögidirektiivide tõhus süsteem aitab eelkõige suurendada sidusrühmade suutlikkust tegutseda siseturul võrdsetel tingimustel (artikkel 16), kaitstes samal ajal tarbijate huve ja aidates täita nende ootusi.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta liidu eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Nende muudatuste puhul ei peeta rakenduskava vajalikuks, kuna liikmesriikidel on pikaajaline kogemus nelja asjaomase hommikusöögidirektiivi rakendamisel ja kavandatud muudatused on väga tehnilist laadi.

Nelja asjaomase hommikusöögidirektiivi peamiste muudatuste mõju hinnatakse järgmiselt.

Et hinnata meesegude üksikasjaliku päritolumärgistuse mõju ELi meeturule, jälgitakse erineva päritolumärgistusega mee müügi suundumusi. See teave ei ole süstemaatiliselt kättesaadav. Vaja on representatiivset turu-uuringut. Ideaaljuhul võtab komisjon sellise uuringu aluseks liikmesriikidelt saadud teabe.

Et hinnata direktiivi 2001/112/EÜ kohase uue tootekategooria loomise mõju, jälgitakse vähendatud suhkrusisaldusega puuvilja- ja marjamahla müügi ja turuosa suundumusi liidus keskmise pikkusega ajavahemiku jooksul, kasutades turuaruandeid ja Euromonitori andmeid, et hinnata vähendatud suhkrusisaldusega puuvilja- ja marjamahlade kasutuselevõttu ja tarbijate huvi nende vastu.

Et hinnata džemmide ja želeede koostise muutmise mõju, vaadatakse korrapäraste ajavahemike järel läbi džemmide ja direktiiviga hõlmatud muude toodete müügimahud võrreldes muude võiete või muude puuvilja- ja marjapõhiste toodetega, samuti laiendatakse olemasolevate uuringute, näiteks Eurostati puu- ja köögiviljade tarbimise uuringu ning riiklike toitumisuuringute ulatust muudele puuvilju ja marju sisaldavatele toodetele, et hinnata džemmide ja želeede tarbimise ulatust liidus.

Lisaks kasutab komisjon olemasolevaid kanaleid turustamisstandardite rakendamise üldiseks jälgimiseks, et koguda teavet ja andmeid selle kohta, kuidas ettevõtjad hommikusöögidirektiivide kavandatud muudatusi turul rakendavad, tarbijad neid tajuvad, asutused neid kontrollivad ja milline on nende üldine lisaväärtus. See hõlmab standarditeemaliste regulaarsete arutelude korraldamist põllumajandustoodete ühise turukorralduse eksperdirühmas koos liikmesriikide ametiasutuste esindajatega ja kodanikuühiskonna dialoogirühmas koos asjaomaste sidusrühmadega. Seejärel kasutatakse seda teavet koos muu teabega uuringus, mille komisjon kavatseb keskmise pikkusega ajavahemiku jooksul teha turustamisstandardite (sealhulgas hommikusöögidirektiivide) toimimise ja nende panuse kohta turu toimimisse.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Käesolev ettepanek ei nõua selle ülevõtmise kohta selgitavaid dokumente, kuna see on piisavalt eraldiseisev.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Direktiivi 2001/110/EÜ artikli 2 lõike 4 kohaselt tuleb märgisele märkida päritoluriik või -riigid, kust mesi on korjatud, ning selles on sätestatud, et kui mesi on pärit rohkem kui ühest liikmesriigist või kolmandast riigist, võib päritoluriikide märke vajaduse korral asendada ühega järgmistest märgetest: „Euroopa Liidust pärit mee segu“, „väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee segu“, „Euroopa Liidust ja väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee segu“. Pidades silmas strateegia „Talust taldrikule“ eesmärki suurendada tarbijate suutlikkust teha teadlikke valikuid (sh oma toidu päritolu osas), ning selleks, et märgistamise eeskirjade ühtlustamise kaudu säilitada kogu ELis siseturu tulemuslik toimimine, on asjakohane vaadata läbi mee päritolu märgistamise eeskirjad ja näha ette, et pakendile märgitakse päritoluriik või -riigid. Arvestades ainult ühte meeportsjonit sisaldavate pakendite (hommikusöögipakendid) suurust ja sellest tulenevaid tehnilisi raskusi, on selliste pakendite puhul asjakohane teha erand kohustusest kõiki päritoluriike loetleda, kui mesi on pärit rohkem kui ühest riigist.

2012. aastal muudeti direktiivi 2001/112/EÜ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2012/12/EL, et kajastada uusi õigusnorme lubatud koostisosade kohta, näiteks suhkrute lisamise kohta, mis ei olnud puuvilja- ja marjamahlades enam lubatud. Pidades silmas puuvilja- ja marjamahlade koostisele esitatavate nõuete muutmist, lubati puuvilja- ja marjamahlatööstusel kasutada ainult ühe aasta jooksul märget, et puuvilja- ja marjamahl ei sisalda lisatud suhkruid, et teavitada tarbijaid ja võimaldada neil kohe selgelt eristada puuvilja- ja marjamahlu teatavatest muudest sarnastest toodetest seoses toodetele lisatud suhkrutega. See lühike ajavahemik ei osutunud piisavaks, et teavitada ühiskonda sellest, et lubatud koostisosi käsitlevate uute õigusnormide kohaselt ei ole suhkru lisamine puuvilja- ja marjamahladesse enam lubatud. Seetõttu ei ole mõnele tarbijale ja tervishoiutöötajale ikka veel selge, et erinevalt puuvilja- ja marjanektarist ei tohi puuvilja- ja marjamahlad sisaldada lisatud suhkruid.

Vastavalt direktiivi 2001/112/EÜ I lisa II osa punkti 2 viiendale taandele võivad puuvilja- ja marjanektarid, mis ei sisalda lisatud suhkruid ega magusaineid, kanda toitumisalast väidet „ilma lisatud suhkruta“ või mõnda muud väidet, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, koos märkega „sisaldab looduslikult esinevaid suhkruid“. See koos asjaoluga, et puuvilja- ja marjamahlade puhul ei pruugi olla esitatud toitumisalast väidet suhkru kohta ega märget „toode sisaldab looduslikult esinevaid suhkruid“, võis tarbijaid eksitada, sest uuringud on näidanud, et mitme identse või väga sarnase toitumisalase koostisega toote puhul eelistatakse toitumisalase väitega toodet.

Seega, arvestades et tarbijad on üha teadlikumad suhkru tarbimisega seotud terviseprobleemidest, on asjakohane läbi vaadata puuvilja- ja marjamahlade puhul suhkru kohta käivate väidete kasutamist reguleerivad õigusnormid, et võimaldada tarbijatel teha teadlikke valikuid. Seepärast on asjakohane taastada tootmisharu jaoks ajaliste piiranguteta võimalus kasutada märget, et puuvilja- ja marjamahlad ei sisalda lisatud suhkrut.

Tehnika arengu tulemusena on välja töötatud või töötatakse välja uusi töötlemismeetodeid, et eemaldada puuvilja- ja marjamahlades ja kontsentreeritud mahlast saadud puuvilja- ja marjamahlades sisalduvad looduslikud suhkrud, et rahuldada tarbijate üha suurenevat nõudlust väiksema suhkrusisaldusega toodete järele. Kuigi selliseid tooteid võib liidus turustada tingimusel, et need vastavad kõigile asjakohastele õigusaktidele, ei tohi need kanda tootenimetusi „puuviljamahl/marjamahl“ või „puuviljamahl/marjamahl kontsentreeritud

mahlast“, kuna nende toodete saamiseks on kasutatud muud töötlust kui need, mis on lubatud direktiivi 2001/112/EÜ I lisa II osa punktis 3, ning nende üldsuhkrusisaldus (Brixi väärtus) on väiksem kui puuviljadest või marjadest pressitud mahlas.

Kuna sellised tooted on liidu turul üha enam kättesaadavad, on nende siseturule laskmise hõlbustamiseks asjakohane luua uus tootekategooria puuvilja- ja marjamahlade jaoks, millest on osaliselt eemaldatud looduslikult esinevad suhkrud ja säilitatud samal ajal kõik muud olulised füüsikalised, keemilised, organoleptilised ja toiteväärtuslikud omadused, võttes samal ajal arvesse vajadust edendada toodete koostise muutmist, et vähendada puuvilja- ja marjamahlades sisalduvate suhkrute hulka. Need tooted peavad kandma tootenimetust „vähendatud suhkrusisaldusega puuviljamahl/marjamahl“ või „vähendatud suhkrusisaldusega puuviljamahl/marjamahl kontsentreeritud mahlast“ ning nende Brixi väärtus peaks olema väiksem kui puuviljast või marjadest pressitud mahlal. Samuti on asjakohane reguleerida õigusnormidega nende toodete lubatud koostisosi, samuti lubatud töötlemisviise ja aineid. Eeldatakse, et tehnika arengu tulemusena töötatakse välja uued töötlemismeetodid. Direktiivi 2001/112/EÜ artiklite 7 ja 7a kohaselt on komisjonil õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et sätestada muu hulgas direktiivi I lisa II osa punktis 3 ettenähtud lubatud töötlemisviisid, et viia need kooskõlla asjaomaste rahvusvaheliste standardite suundumustega või võtta arvesse tehnika arengut, eelkõige seoses puuvilja- ja marjamahlade suhkrusisalduse vähendamisega.

Vastavalt direktiivi 2001/112/EÜ I lisale võivad puuvilja- ja marjanektarid sisaldada lisatud suhkruid ja/või mett. Selleks et toetada puuviljade ja marjade tootmist ja turustamist ja parandada puuvilja- ja marjanektarite miinimumkvaliteeti, tuleks vähendada selliste suhkrute ja/või mee osakaalu, mida võib lisada puuvilja- ja marjanektaritele, mis on looduslikult vähese happesuse ja meeldiva maitsega.

Direktiivi 2001/112/EÜ I lisa II osa punktiga 3 reguleeritakse puuvilja- ja marjamahlade ja teatavate samalaadsete toodete valmistamisel kasutada lubatud töötlemisviise ja aineid. Päevalilleseemnetest saadud valku kasutatakse üha enam otse inimtoiduks ja see on osutunud tõhusaks puuvilja- ja marjamahlade selitamise vahendiks. Sellise suundumuse arvessevõtmiseks tuleks päevalilleseemnetest saadud valgud lisada lubatud töötlemisviiside ja ainete loetellu.

Liidus turustatakse ja tarbitakse üha enam kookospähklitest saadud mahla. Vastavalt direktiivi 2001/112/EÜ artikli 3 lõikele 2 on selle toote seaduslik nimetus „kookosmahl“. Rahvusvahelises standardis, mis on sätestatud *codex alimentarius*’e komisjoni poolt 4.–9. juulil 2005 toimunud 28. istungjärgul vastu võetud *codex alimentarius*’e üldstandardis puuviljamahlade ja -nektarite kohta (Codex Stan 247–2005), on siiski sätestatud, et nimetus „kookosvesi“ on nimetuse „kookosmahl“ sünonüüm; kookosmahl saadakse otse kookospähklist ilma kookospähkli tuuma pressimata. Selleks et viia nõukogu direktiiv 2001/112/EÜ kooskõlla kõnealuse rahvusvahelise standardiga, on seega asjakohane lisada direktiivi III lisasse erinimetus „kookosvesi“. Seda erinimetust võib kasutada vastavates ametlikes keeltes. Kuna kookosmahla võib saada kontsentreeritud kookosmahla joogiveega lahjendades, on asjakohane määrata direktiivi V lisas kindlaks kõnealuse toote Brixi miinimumväärtus.

Direktiivi 2001/113/EÜ artikli 2 lõikes 4 nõutakse suhkrusisalduse kohustuslikku näitamist märgistusel, välja arvatud juhul, kui märgistusel on esitatud suhkru kohta toitumisalane väide. See nõue läks kaugemale nõukogu 24. septembri 1990. aasta direktiivist 90/496/EMÜ (toidu toitumisalase teabega märgistuse kohta), mille kohaselt oli toitumisalase teabe lisamine müügipakendis toidule vabatahtlik, välja arvatud juhul, kui esitati toitumisalane väide, ning kui toitumisalane väide esitati suhkru kohta, pidi see sisaldama suhkru kogust. Direktiiv 90/496/EMÜ on tunnistatud kehtetuks ja asendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu

määrusega (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele. Määruse (EL) nr 1169/2011 kohaselt on toitumisalase teabe esitamine pakendil nüüd kohustuslik. Seetõttu ei ole suhkru märgistamist käsitlev erisäte direktiivis 2001/113/EÜ enam vajalik ja selle võib välja jätta.

Direktiivi 2001/113/EÜ I lisa I osas on sätestatud džemmi, želee, ekstra džemmi või ekstra želee valmistamiseks kasutatavate puuviljade ja marjade miinimumkogus. Väljendeid „ekstra džemm“ ja „ekstra želee“ kasutatakse ainult toodetel, mille puuvilja- ja marjasisaldus on suurem võrreldes vastavalt džemmiga ja želeega. Sama direktiivi I lisa II osas on sätestatud lahustuva kuivaine (st puuviljades või marjades looduslikult esinevate või lisatud suhkrute) miinimumsisaldus kõnealuste toodete puhul ning selleks, et võtta arvesse puuvilja- ja marjadžemmide, -želeede ja -marmelaadide ning magustatud kastanipüree valmistamise tavasid, võimaldab see liikmesriikidel lubada lahustuva kuivaine väiksemat miinimumsisaldust.

Kui džemmide ja želeede valmistamiseks kasutatavate puuviljade ja marjade kogust suurendatakse, vähendatakse lisatud suhkru kogust, mis on vajalik nende toodete minimaalse lahustuva kuivainesisalduse saavutamiseks. Selleks et edendada suurema puuvilja- ja marjasisaldusega džemmide tootmist ning seega toetada puuvilja- ja marjaturgu, võttes samal ajal arvesse vajadust vähendada puuvilja- ja marjamahlas vaba suhkru, st nii lisatud kui ka looduslikult esinevate suhkrute sisaldust, tuleks suurendada direktiivi 2001/113/EÜ I lisas esitatud puuviljade ja marjade miinimumkogust, mida kasutatakse džemmi ja ekstra džemmi valmistamiseks. Selleks et soodustada suurema puuvilja- ja marjasisaldusega želeede tootmist ning seega toetada puuvilja- ja marjaturgu, tuleks suurendada direktiivi 2001/113/EÜ I lisas esitatud puuviljade ja marjade miinimumkogust, mida kasutatakse želee ja ekstra želee valmistamiseks. Selleks et aidata tarbijatel teha teadlikumaid ja tervislikke toiduvalikuid, on asjakohane ka lubada direktiivi 2001/113/EÜ I lisa I osas määratletud reserveeritud nimetuste kasutamist toodete puhul, mille lahustuva kuivaine sisaldus on alla 60 %, kuid mis vastavad määruse (EÜ) nr 1924/2006 lisas vähendatud suhkrusisalduse kohta sätestatud toitumisalase väite „vähendatud suhkrusisaldus“ suhtes kohaldatavatele tingimustele.

Direktiivi 2001/113/EÜ I lisas on mõiste „tsitrusmarmelaad“ tähendust piiratud teatava tsitrusviljade seguga. Kuigi mitmes liidu keeles on kaubanduses kasutatud direktiivi 2001/113/EÜ I lisas sätestatud seaduslikke nimetusi selles osutatud toodete tähistamiseks, kasutab ühiskond siiski üldiselt muudest puuviljadest kui tsitrusviljadest või marjadest valmistatud marmelaadi ja džemmi tähistamiseks vaheldumisi termineid „marmelaad“ ja „džemm“. Nende tavade arvessevõtmiseks peaks liikmesriikidel olema võimalik lubada, et tootenimetuse „džemm“ asemel kasutatakse terminit „marmelaad“. Tarbijate segadusse ajamise vältimiseks tuleks terminit „tsitrusmarmelaad“ kasutada kogu liidus toote puhul, mida on senini määratletud „marmelaadina“, et neil kahel tootekategoorial vahet teha. See on kooskõlas ka rahvusvahelise standardiga, mis on sätestatud *codex alimentarius*’e komisjoni poolt 29. juunist kuni 4. juulini 2009 toimunud 32. istungjärgul vastu võetud *codex alimentarius*’e džemmide, želeede ja marmelaadide üldstandardis (Codex Stan 296–2009), milles eristatakse tsitrusmarmelaadi ja marmelaadi, mis on valmistatud muudest puuviljadest kui tsitruselised või marjadest. Seepärast on asjakohane direktiiv 2001/113/EÜ tootenimetust „marmelaad“ silmas pidades vastavalt läbi vaadata.

Direktiivi 2001/113/EÜ II lisas on loetletud täiendavad koostisosad, mida võib kasutada kõnealuse direktiiviga hõlmatud toodete valmistamisel. Tsitrusviljamahla võib kasutada hapestava ainena muud liiki puuviljadest või marjadest saadud džemmis, ekstra džemmis, želees ja ekstra želees. Võrreldes mahlaga, mis ei ole valmistatud kontsentraadist, on tsitrusviljamahl kontsentreeritud kujul vähem mahukas ja seda on kergem transportida, see on stabiilsem, seda saab kauem säilitada ning lõpliku džemmi või želee tootmisel vee

aurustamiseks on vaja vähem energiat. Seega on selle kasutamine džemmi, ekstra džemmi, želee ja ekstra želee tootmisel säästlikum kui värske tsitrusviljamahla kasutamine. Seepärast on asjakohane lisada kontsentreeritud tsitrusviljamahl direktiivi 2001/113/EÜ II lisas sätestatud täiendavate koostisosade loetellu.

Direktiivi 2001/114/EÜ I lisa punktis 3 on loetletud töötlemisviisid, mida on lubatud kasutada piimakonservide osaliseks või täielikuks veetustamiseks. Tarbijate muutuvate vajaduste rahuldamiseks tuleks lubada laktoosivabade veetustatud piimatoodete tootmiseks kasutatavat töötlust. Lisaks tuleks kõnealuse direktiivi II lisas esitatud ingliskeelne erinimetus „evaporated milk“ viia kooskõlla *codex alimentarius*'e suhkruta kondenspiima standardis (Codex Stan 281–1971) kindlaks määratud rahvusvaheliste standarditega.

Direktiivid 2001/110/EÜ, 2001/112/EÜ, 2001/113/EÜ ja 2001/114/EÜ sisaldavad viiteid kehtetuks tunnistatud õigusaktidele. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiiv 2000/13/EÜ toidu märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta tunnistati kehtetuks ja asendati määrusega (EL) nr 1169/2011. Nõukogu 21. detsembri 1988. aasta direktiiv 89/107/EMÜ toiduainetes lubatud lisaaineid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. veebruari 1995. aasta direktiiv nr 95/2/EÜ toiduainetes kasutatavate lisaainete (välja arvatud värv- ja magusainete) kohta tunnistati kehtetuks ja asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrusega (EÜ) 1333/2008 toidu lisaainete kohta. Seepärast tuleks need viited asendada viidetega määruse (EL) nr 1169/2011 ja määruse (EÜ) 1333/2008 asjakohastele sätetele.

Selleks et liikmesriigid saaksid vastu võtta käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke siseriiklikke õigus- ja haldusnorme, tuleks kehtestada 18-kuuline ülevõtmisperiood. Selleks et anda ettevõtjatele piisavalt aega uute nõuetega kohanemiseks, tuleks käesoleva direktiivi ülevõtmiseks vastu võetavaid siseriiklikke sätteid kohaldada alles 24 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva.

Nende ettevõtjate huvide arvesse võtmiseks, kes järgivad toodete turule laskmisel või märgistamisel nõudeid, mida kohaldatakse enne käesoleva direktiivi ülevõtmiseks vastu võetavate siseriiklike õigusnormide jõustumist, tuleb kehtestada asjakohased üleminekumeetmed. Seepärast tuleks käesolevas direktiivis sätestada, et nende toodete turustamist võib jätkata teatava aja jooksul pärast ülevõtmisperioodi lõppu.

2023/0105 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse nõukogu direktiivi 2001/110/EÜ mee kohta, direktiivi 2001/112/EÜ toiduks ettenähtud puuvilja- ja marjamahlade ja teatavate samalaadsete toodete kohta, direktiivi 2001/113/EÜ inimtoiduks ettenähtud puuvilja- ja marjadžemmi, -želee ja tsitrusmarmelaadi ning magustatud kastanipüree kohta ning direktiivi 2001/114/EÜ teatavate inimtoiduks ettenähtud osaliselt või täielikult veetustatud piimakonservide kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 43 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[1],

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust[2],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Kooskõlas komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatises „Euroopa roheline kokkulepe“ esitatud eesmärkidega võttis komisjon 20. mail 2020 vastu teatise „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (edaspidi „strateegia „Talust taldrikule““), milles ta teatas oma kavatsusest võtta meetmeid tervislikuma ja kestlikuma liidu toidusüsteemi loomiseks. Nende meetmete hulgas püüab komisjon soodustada suure suhkrusisaldusega toiduainete koostise muutmist ning hõlbustada üleminekut tervislikule ja kestlikule toitumisele. Selleks et anda tarbijatele võimalus teha teadlikke, tervislikke ja kestlikke toiduvalikuid, teatas komisjon ka kohustuslike päritolu- või lähtetähiste võimalikust laiendamisest teatavatele toodetele, võttes samal ajal täiel määral arvesse mõju siseturule.

(2) Nõukogu direktiivis 2001/110/EÜ[3] on sätestatud mee määratlused, nimetused, ühised eeskirjad koostise ja märgistamise nõuete kohta.

(3) Pidades silmas tihedat seost mee kvaliteedi ja päritolu vahel ning vajadust mitte eksitada tarbijat toote kvaliteedi osas, on direktiiviga 2001/110/EÜ kehtestatud eeskirjad mee korjamiskoha märgistamise suhtes. Eelkõige on kõnealuse direktiivi artikli 2 lõikes 4 nõutud, et etiketile tuleb märkida päritoluriik või -riigid, kus mesi on korjatud, ning ette nähtud, et kui mesi on pärit rohkem kui ühest liikmesriigist või kolmandast riigist, võib päritoluriikide kohustusliku märke asendada vajaduse korral ühega järgmistest märgetest: „Euroopa Liidust pärit mee segu“, „väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee segu“, „Euroopa Liidust ja väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee segu“.

---

1 ELT C […], […], lk […].

2 ELT C […], […], lk […].

3 Nõukogu 20. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/110/EÜ mee kohta (EÜT L 10, 12.1.2002, lk 47).

Liikmesriikide poolt eespool nimetatud sätte alusel vastu võetud erinevad eeskirjad võisid tarbijaid eksitada ja takistada siseturu toimimist. Pidades silmas strateegia „Talust taldrikule“ eesmärki suurendada tarbijate suutlikkust teha teadlikke valikuid (sh oma toidu päritolu osas), ning selleks, et märgistamise eeskirjade ühtlustamise kaudu säilitada kogu ELis siseturu tulemuslik toimimine, on asjakohane vaadata läbi mee päritolu märgistamise eeskirjad ja näha ette, et pakendile märgitakse päritoluriik või -riigid. Arvestades ainult ühte meeportsjonit sisaldavate pakendite (hommikusöögipakendid) suurust ja sellest tulenevaid tehnilisi raskusi, on selliste pakendite puhul asjakohane teha erand kohustusest kõiki päritoluriike loetleda, kui mesi on pärit rohkem kui ühest riigist.

(4) Nõukogu direktiivis 2001/112/EÜ[4] on sätestatud olulised nõuded, mida tuleb täita seoses inimtoiduks ettenähtud puuvilja- ja marjamahlade ning teatavate samalaadsete toodete tootmise, koostise ja märgistamisega, et kaitsta tarbijate huve ja soodustada nende toodete vaba liikumist.

(5) 2012. aastal muudeti direktiivi 2001/112/EÜ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2012/12/EL,[5] et võtta arvesse uusi eeskirju lubatud koostisainete kohta, nagu eeskirjad suhkrute lisamise kohta, mis puuvilja- ja marjamahlades ei ole enam lubatud. Võttes arvesse puuvilja- ja marjamahlade koostise nõuete muutumist, lubati puuvilja- ja marjamahlatööstusel kasutada ainult ühe aasta jooksul märget selle kohta, et ükski puuvilja- ega marjamahl ei sisalda lisatud suhkrut – tarbijate teavitamiseks ja selleks, et suhkru lisamise alusel oleks neil võimalik kohe selgesti vahet teha puuvilja- ja marjamahlade ning muude sarnaste toodete vahel. See lühike ajavahemik osutus ebapiisavaks, et teavitada ühiskonda sellest, et lubatud koostisosi käsitlevate uute eeskirjade kohaselt ei ole puuvilja- ja marjamahlades suhkru lisamine enam lubatud. Seetõttu ei ole mõnede tarbijate ja tervishoiuspetsialistede jaoks ikka veel selge, et vastupidiselt puuvilja- ja marjanektaritele ei saa puuvilja- ja marjamahlad sisaldada lisatud suhkrut.

(6) Vastavalt direktiivi 2001/112/EÜ I lisa II osa punkti 2 viiendale taandele võib puuvilja- ja marjanektaritel, mis ei sisalda lisatud suhkrut ega magusaineid, olla esitatud toitumisalane väide „ilma lisatud suhkruta“ või mis tahes väide, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus ja millele on lisatud märge „toode sisaldab looduslikult esinevaid suhkruid“, nagu on loetletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1924/2006[6] lisas. See koos asjaoluga, et puuvilja- ja marjamahlade puhul ei pruugi olla esitatud toitumisalast väidet suhkru kohta ega märget „toode sisaldab looduslikult esinevaid suhkruid“, võis tarbijaid eksitada, sest uuringud on näidanud, et mitme identse või väga sarnase toitumisalase koostisega toote puhul eelistatakse toitumisalase väitega toodet.

(7) Seega, arvestades et tarbijad on üha teadlikumad suhkru tarbimisega seotud terviseprobleemidest, on asjakohane läbi vaadata puuvilja- ja marjamahlade puhul suhkru kohta käivate märgete kasutamise eeskirjad, et võimaldada tarbijatel teha teadlikke valikuid. Seepärast on asjakohane taastada tootmisharu jaoks ajaliste

---

4 Nõukogu 20. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/112/EÜ toiduks ettenähtud puuvilja- ja marjamahlade ning teatavate samalaadsete toodete kohta (EÜT L 10, 12.1.2002, lk 58).

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. aprilli 2012. aasta direktiiv 2012/12/EL, millega muudetakse nõukogu direktiivi 2001/112/EÜ toiduks ettenähtud puuvilja- ja marjamahlade ning teatavate samalaadsete toodete kohta (ELT L 115, 27.4.2012, lk 1).

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1924/2006 toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta (ELT L 404, 30.12.2006, lk 9).

piiranguteta võimalus kasutada märget, et puuvilja- ja marjamahlad ei sisalda lisatud suhkrut.

(8) Tehnika arengu tulemusena on välja töötatud või töötatakse välja uusi töötlemismeetodeid, et puuvilja- ja marjamahlade ning kontsentreeritud mahlast saadud puuvilja- ja marjamahlade looduslikult esinevad suhkrud täielikult või osaliselt eemaldada selleks, et rahuldada tarbijate kasvavat nõudlust väiksema suhkrusisaldusega toodete järele. Selliseid tooteid võib liidus turustada, kui need vastavad kõigile asjakohastele õigusaktidele. Need tooted saadakse siiski viisil, mis ei ole ükski direktiivi 2001/112/EÜ I lisa II osa 3. jaos loetletud lubatud töötlemisviisist, ning toodete suhkru üldsisaldus, mida nimetatakse vesilahuse Brixi väärtuseks, on väiksem kui puuviljast ja marjast ekstraheeritud mahla vastav näitaja. Seetõttu ei tohi nende toodete puhul olla märgitud tootenimetus „puuviljamahl/marjamahl“ või „puuviljamahl/marjamahl kontsentreeritud mahlast“.

(9) Sellised tooted muutuvad liidu turul üha enam kättesaadavaks. Selleks et hõlbustada kõnealuste toodete siseturule viimist, võttes arvesse ka vajadust soodustada toodete koostise muutmist selleks, et vähendada puuvilja- ja marjamahlades sisalduvate suhkrute kogust, tuleks luua uus tootekategooria selliste puuvilja- ja marjamahlade jaoks, mille looduslikult esinevad suhkrud on täielikult või osaliselt eemaldatud, säilitades samal ajal kõik muud olulised füüsikalised, keemilised, organoleptilised ja toiteväärtused. Nende toodete nimetus peaks olema „vähendatud suhkrusisaldusega puuviljamahl/marjamahl“ või „vähendatud suhkrusisaldusega puuviljamahl/marjamahl kontsentreeritud mahlast“ ning nende Brixi väärtus peaks olema väiksem kui puuviljast ja marjast ekstraheeritud mahla vastav näitaja. Selleks et tagada kooskõla määrusega (EÜ) nr 1924/2006, tuleks suhkrusisaldust võrreldes puuvilja- ja marjamahla ning kontsentreeritud mahlast saadud puuvilja- ja marjamahlaga vähendada vähemalt 30 %. Seepärast on asjakohane lisada direktiivi 2001/112/EÜ I lisa I osasse uus tootekategooria ning kehtestada eeskirjad nende toodete lubatud koostisosade ning lubatud töötlemisviiside ja -ainete kohta.

(10) Vastavalt direktiivi 2001/112/EÜ I lisale võivad puuvilja- ja marjanektarid sisaldada lisatud suhkrut ja/või mett. Selleks et toetada puuviljade ja marjade tootmist ja turustamist, võttes samal ajal arvesse vajadust soodustada toote koostise muutmist, et vähendada puuvilja- ja marjanektarites esinevate suhkrute kogust, tuleks vähendada selliste suhkrute ja/või mee osakaalu, mida võib lisada puuvilja- ja marjanektaritele, mis on looduslikult vähese happesuse ja meeldiva maitsega.

(11) Direktiivi 2001/112/EÜ I lisa II osa punktiga 3 reguleeritakse puuvilja- ja marjamahlade ning teatavate samalaadsete toodete lubatud töötlemisviise ja -aineid. Päevalilleseemnetest saadud valku kasutatakse üha enam otse inimtoiduks ja see on osutunud tõhusaks aineks puuvilja- ja marjamahlade selitamisel. Selle töötlemisviisi hoogustamise arvessevõtmiseks tuleks päevalilleseemnetest saadud valgud lisada lubatud töötlemisviiside ja -ainete loetellu.

(12) Kookospähklite ekstraheerimisel saadud mahla turustatakse ja tarbitakse liidus üha rohkem. Vastavalt direktiivi 2001/112/EÜ artikli 3 lõikele 2 on selle toote seaduslik nimetus „kookosmahl“. Rahvusvahelises standardis, mis on sätestatud *codex alimentarius*’e komisjoni poolt 4.–9. juulil 2005 toimunud 28. istungjärgul vastu võetud *codex alimentarius*’e üldstandardis puuviljamahlade ja -nektarite kohta (Codex Stan 247–2005), on siiski sätestatud, et nimetus „kookosvesi“ on nimetuse „kookosmahl“ sünonüüm; kookosmahl saadakse otse kookospähklist ilma kookospähkli tuuma pressimata. Selleks et viia direktiiv 2001/112/EÜ vastavusse

kõnealuse rahvusvahelise standardiga, on asjakohane kanda nimetatud direktiivi III lisa loetelusse erinimetus „coconut water“. Tagamaks, et kõik liidu tarbijad saavad konkreetsest nimetusest hõlpsasti aru, on asjakohane näha ette võimalus kasutada nimetust „coconut water“ liidu ametlikes keeltes. Kuna kookosmahla võib saada kontsentreeritud kookosmahla taastamisel joogiveega, on asjakohane määratleda kõnealuse toote Brixi miinimumväärtus eespool nimetatud direktiivi V lisas.

(13) Nõukogu direktiivis 2001/113/EÜ[7] on sätestatud olulised nõuded inimtoiduks ettenähtud puuvilja- ja marjadžemmide, -želeede ja tsitrusmarmelaadide ning magustatud kastanipüree tootmise, koostise ja märgistamise kohta.

(14) Direktiivi 2001/113/EÜ artikli 2 lõikes 4 on nõutud suhkrusisalduse kohustuslikku näitamist märgistusel, välja arvatud juhul, kui märgistusel on esitatud suhkru kohta toitumisalane väide. See nõue ei piirdunud nõukogu direktiivis 90/496/EMÜ[8] sätestatud eeskirjadega, mille kohaselt toitumisalase teabe lisamine müügipakendis toidu puhul oli vabatahtlik, välja arvatud juhul, kui esitati toitumisalane väide, ja kui toitumisalane väide esitati suhkru kohta, pidi see sisaldama suhkrukoguseid. Direktiiv 90/496/EMÜ on kehtetuks tunnistatud ja asendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1169/2011[9]. Kõnealuse määruse kohaselt on toitumisalase teabe esitamine pakendil nüüd kohustuslik. Seepärast ei ole suhkru märgistamist käsitlev erisäte direktiivis 2001/113/EÜ enam vajalik ning on asjakohane see välja jätta.

(15) Direktiivi 2001/113/EÜ I lisa I osas on sätestatud džemmi, želee, ekstra džemmi või ekstra želee valmistamiseks kasutatavate puuviljade ja marjade miinimumkogus. Nimetuste „ekstra džemm“ ja „ekstra želee“ kasutamine on reserveeritud toodetele, mille puuvilja- ja marjakogus on suurem kui vastavalt toodete „džemm“ ja „želee“ valmistamiseks kasutatavad puuvilja- ja marjakogused. Kõnealuse lisa II osas on esitatud kõnealuste toodete lahustuva kuivaine (st puuviljades ja marjades looduslikult esinevad või lisatud suhkrud) miinimumsisaldus; selleks, et võtta arvesse puuvilja- ja marjadžemmide, -želeede ja tsitrusmarmelaadide ning magustatud kastanipüree valmistamise traditsioone, võimaldab see liikmesriikidel lubada väiksemat lahustuva kuivaine miinimumsisaldust.

(16) Kui džemmide ja želeede valmistamiseks kasutatavate puuviljade ja marjade kogust suurendatakse, vähendatakse lisatud suhkru kogust, mis on vajalik lahustuva kuivaine miinimumsisalduse saavutamiseks kõnealustes toodetes. Selleks et soodustada suurema puuvilja- ja marjasisaldusega džemmide tootmist ning seega toetada puuvilja- ja marjaturgu, võttes samal ajal arvesse vajadust vähendada vaba suhkru sisaldust, tuleks suurendada direktiivi 2001/113/EÜ I lisas esitatud puuviljade ja marjade miinimumkogust, mida kasutatakse džemmi ja ekstra džemmi valmistamiseks. Selleks et soodustada suurema puuvilja- ja marjasisaldusega želeede tootmist ning seega toetada puuvilja- ja marjaturgu, tuleks suurendada direktiivi 2001/113/EÜ I lisas esitatud puuviljade ja marjade miinimumkogust, mida kasutatakse želee ja ekstra želee

---

7 Nõukogu 20. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/113/EÜ inimtoiduks ettenähtud puuvilja- ja marjadžemmi, -želee ja tsitrusmarmelaadi ning magustatud kastanipüree kohta (EÜT L 10, 12.1.2002, lk 67).

8 Nõukogu 24. septembri 1990. aasta direktiiv 90/496/EMÜ toidu toitumisalase teabega märgistuse kohta (EÜT L 276, 6.10.1990, lk 40).

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18).

valmistamiseks. Selleks et aidata tarbijatel teha teadlikumaid ja tervislikke toiduvalikuid, on samuti asjakohane lubada kõnealuse lisa I osas määratletud reserveeritud nimetuste kasutamist toodete puhul, mille lahustuva kuivaine sisaldus on alla 60 %, kuid mis vastavad määruse (EÜ) nr 1924/2006 lisas vähendatud suhkru kohta esitatud toitumisalase väite „vähendatud suhkrusisaldus“ suhtes kohaldatavatele tingimustele.

(17) Direktiivi 2001/113/EÜ I lisas on mõiste „tsitrusmarmelaad“ piiratud teatava tsitrusviljade seguga. Kuigi mitmes liidu ametlikus keeles on kõnealuses lisas esitatud seaduslikke nimetusi kasutatud kaubanduses samas lisas osutatud toodete tähistamiseks, kasutab ühiskond üldiselt mõisteid „marmelaad“ ja „džemm“ vaheldumisi muudest puuviljadest kui tsitrusviljadest või marjadest saadud džemmide tähistamiseks. Selleks et neid tavasid sellisel juhul arvesse võtta, peaks liikmesriikidel olema võimalik lubada kasutada mõistet „marmelaad“ tootenimetuse „džemm“ puhul. Tarbijate segadusse ajamise vältimiseks tuleks mõistet „tsitrusmarmelaad“ kasutada kogu liidus toote puhul, mis on seni määratletud kui „marmelaad“, et eristada kahte tootekategooriat. See on kooskõlas ka rahvusvahelise standardiga, mis kajastub *codex alimentarius*’e komisjoni poolt 29 juunist 4. juulini 2009 toimunud 32. istungil vastu võetud džemme, želeesid ja marmelaade käsitlevas *codex alimentarius*’e üldstandardis (Codex Stan 296-2009), milles eristatakse tsitrusemarmelaadi ja muud marmelaadi kui tsitrusmarmelaad. Seepärast on asjakohane kõnealune direktiiv tootenimetuse „marmelaad“ osas vastavalt läbi vaadata.

(18) Kõnealuse direktiivi II lisas on loetletud täiendavad koostisained, mida võib kasutada direktiiviga hõlmatud toodete valmistamisel. Tsitrusviljamahla võib kasutada hapestava ainena muud liiki puuviljadest saadud džemmis, ekstra džemmis, želees ja ekstra želees. Võrreldes mahlaga, mis ei ole saadud kontsentraadist, on kontsentreeritud tsitrusviljamahl vähem mahukas ja transpordiks kergema kaaluga, stabiilsem, seda saab pikema aja jooksul säilitada ning veesisalduse aurustumiseks lõpptoote (džemm või želee) valmistamiseks on vaja vähem energiat. Seega on kontsentreeritud tsitrusviljamahla kasutamine džemmi, ekstra džemmi, želee ja ekstra želee tootmises kestlikum kui värske tsitrusviljamahla kasutamine. Seepärast on asjakohane lisada kontsentreeritud tsitrusviljamahl kõnealuses lisas esitatud täiendavate koostisainete loetellu.

(19) Nõukogu direktiivis 2001/114/EÜ[10] on sätestatud teatavate piimakonservide koostist, tootmisnõudeid ja märgistamist reguleerivad määratlused ja ühiseeskirjad.

(20) Direktiivi 2001/114/EÜ I lisa punktis 3 on loetletud töötlemisviisid, mida on lubatud kasutada piimakonservide osaliseks või täielikuks veetustamiseks. Tarbijate muutuvate vajaduste rahuldamiseks tuleks lubada laktoosivabade piimatoodete tootmiseks kasutatavat töötlust. Lisaks tuleks kõnealuse direktiivi II lisas esitatud ingliskeelse erinimetus „evaporated milk“ viia kooskõlla *codex alimentarius*’e suhkruta kondenspiima standardis (Codex Stan 281–1971) kindlaks määratud rahvusvaheliste standarditega.

(21) Direktiivid 2001/110/EÜ, 2001/112/EÜ, 2001/113/EÜ ja 2001/114/EÜ sisaldavad viiteid kehtetuks tunnistatud õigusaktidele. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv

[10] Nõukogu 20. Detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/114/EÜ teatavate toiduks ettenähtud osaliselt või täielikult veetustatud piimakonservide kohta (EÜT L 15, 17.1.2002, lk 19).

2000/13/EÜ[11] tunnistati kehtetuks ja asendati määrusega (EL) nr 1169/2011. Nõukogu direktiiv 89/107/EMÜ[12] ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv nr 95/2/EÜ[13] tunnistati kehtetuks ja asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1333/2008[14]. Seepärast tuleks need viited asendada viidetega määruste (EL) nr 1169/2011 ja (EÜ) nr 1333/2008 asjakohastele sätetele.

(22) Seepärast tuleks direktiive 2001/110/EÜ, 2001/112/EÜ, 2001/113/EÜ ja 2001/114/EÜ vastavalt muuta.

(23) Liikmesriikidele tuleks käesoleva direktiivi järgimiseks vajalike seaduste, määruste ja halduseeskirjade vastuvõtmiseks ette näha 18-kuuline üleminekuperiood. Selleks et anda ettevõtjatele piisavalt aega uute nõuetega kohanemiseks, tuleks neid siseriiklikke sätteid, millega käesolev direktiiv üle võetakse, kohaldada alles 24 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva.

(24) Nende tootjate huvide arvesse võtmiseks, kes järgivad toodete turule viimisel või märgistamisel nõudeid, mida kohaldatakse enne käesoleva direktiivi ülevõtmiseks vastu võetavate siseriiklike õigusnormide jõustumist, tuleb kehtestada asjakohased üleminekumeetmed. Seetõttu tuleks käesolevas direktiivis sätestada, et kõnealuseid tooteid võib jätkuvalt turustada teatava ajavahemiku jooksul pärast ülevõtmistähtaja lõppemist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 2001/110/EÜ muudatused

Direktiivi 2001/110/EÜ artiklit 2 muudetakse järgmiselt.

(1) Sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1169/2011* kohaldatakse käesoleva direktiivi I lisas määratletud toodete suhtes järgmistel tingimustel.

_____

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18).“

(2) Lõike 4 punktid a ja b asendatakse järgmisega:

„a) Etiketile märgitakse päritoluriik või -riigid, kus mesi on korjatud. Kui mesi on pärit rohkem kui ühest riigist, märgitakse üle 25 g sisaldavate pakendite etiketile päritoluriik või -riigid, kus mesi on korjatud;

[11] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiiv 2000/13/EÜ toidu märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 109, 6.5.2000, lk 29).

[12] Nõukogu 21. detsembri 1988. aasta direktiiv 89/107/EMÜ toiduainetes lubatud lisaaineid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 40, 11.2.1989, lk 27).

[13] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. veebruari 1995. aasta direktiiv 95/2/EÜ toiduainetes kasutatavate lisaainete (välja arvatud värv- ja magusainete) kohta (EÜT L 61, 18.3.1995, lk 1).

[14] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1333/2008 toidu lisaainete kohta (ELT L 354, 31.12.2008, lk 16).

b) määruse (EL) nr 1169/2011, eriti selle artiklite 12–15 kohaldamisel käsitatakse vastavalt käesoleva lõike punktile a märgitavaid andmeid kõnealuse määruse artikli 9 kohaste kohustuslike andmetena.“

Artikkel 2

Direktiivi 2001/112/EÜ muudatused

Direktiivi 2001/112/EÜ muudetakse järgmiselt.

(1) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

(a) sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1169/2011* kohaldatakse käesoleva direktiivi I lisas määratletud toodete suhtes järgmistel tingimustel.

_____

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18).“;

(b) lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) alternatiivina punktis a osutatud tootenimetustele esitatakse III lisas erinimetuste loetelu. III lisa I osas loetletud nimetusi võib kasutada kõnealuses lisas esitatud keeles ja tingimustel. III lisa II osas loetletud nimetusi võib kasutada selle liikmesriigi liidu ametlikus keeles, kus toode turule viiakse.“;

(c) lisatakse lõige 4:

„4. Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1924/2006** kohaldamist, võib märgistusel käesoleva direktiivi I lisa I osa punktis 1 osutatud toodete nimetusega samal vaateväljal olla märge „puuvilja- ja marjamahlad ei sisalda lisatud suhkrut.

** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1924/2006 toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta (ELT L 404, 30.12.2006, lk 9).“;

(d) lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Ilma et see piiraks määruse (EL) 1169/2011/EÜ artikli 22 kohaldamist, kantakse puuvilja- ja marjamahla ning kontsentreeritud mahlast saadud puuvilja- ja marjamahla segude ning täielikult või osaliselt ühest või mitmest kontsentreeritud tootest saadud puuvilja- ja marjanektari märgistusele vastavalt sõnad „kontsentreeritud mahla(de)st“ või „osaliselt kontsentreeritud mahla(de)st“. Kõnealune teave märgitakse toote nimetuse lähedusse taustast hästi eristuvate selgesti loetavate tähtedega.“

(2) Artikkel 6 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 6*

Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 1333/2008 kohaldamist, võib käesoleva direktiivi I lisa I osas määratletud toodete valmistamiseks kasutada ainult käesoleva direktiivi I lisa II osas loetletud töötlemisviise ja -aineid ning käesoleva direktiivi II lisale vastavat toorainet. Lisaks sellele peavad puuvilja- ja marjanektarid vastama käesoleva direktiivi IV lisa sätetele.“

(3) I ja III lisa muudetakse vastavalt käesoleva direktiivi I lisale.

(4) V lisasse lisatakse tähestikulises järjekorras järgmine rida:

„

Kookospähkel (*)	*Cocos nucifera*	4,5

“.

Artikkel 3

Direktiivi 2001/113/EÜ muudatused

Direktiivi 2001/113/EÜ muudetakse järgmiselt.

(1) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

(a) sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1169/2011* kohaldatakse käesoleva direktiivi I lisas määratletud toodete suhtes järgmistel tingimustel.

_____

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18).“;

(b) lõige 4 jäetakse välja;

(c) lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Kui vääveldioksiidijääkide sisaldus on üle 10 mg/kg, tuleb selle olemasolu erandina määruse (EL) 1169/2011 artiklist 20 esitada koostisainete loetelus.“

(2) Artikkel 4 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 4*

Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1333/2008** kohaldamist, võib käesoleva direktiivi I lisas määratletud toodete valmistamisel kasutada ainult käesoleva direktiivi II lisas loetletud koostisaineid ja käesoleva direktiivi III lisale vastavat toorainet.

_____

** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1333/2008 toidu lisaainete kohta (ELT L 354, 31.12.2008, lk 16).“

(3) I lisa muudetakse vastavalt käesoleva direktiivi II lisale.

(4) II lisa kolmas taane asendatakse järgmisega:

„– tsitrusviljamahl, kontsentreeritud või kontsentreerimata – muud liiki puuviljadest või marjadest valmistatud toodetes: džemmis, ekstra džemmis, želees ja ekstra želees,“.

(5) III lisa B osa punkti 1 neljas taane asendatakse järgmisega:

„– välja arvatud „ekstra“ toodete valmistamiseks kasutatava tooraine puhul: töödelda lisaks vääveldioksiidiga (E 220) või selle sooladega (E 221, E 222, E 223, E 224, E

226 ja E 227), tingimusel et I lisa I osas määratletud toodete puhul ei ületata määruses (EL) nr 1333/2008 sätestatud maksimaalset vääveldioksiidisisaldust.“

Artikkel 4

Direktiivi 2001/114/EÜ muudatused

Direktiivi 2001/114/EÜ muudetakse järgmiselt.

(1) Artikli 3 sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1169/2011* kohaldatakse käesoleva direktiivi I lisas määratletud toodete suhtes järgmistel tingimustel.

_____

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18).“

(2) I lisa punkti 3 lisatakse järgmine alapunkt:

„d) laktoosisisaldust võib vähendada laktoosi glükoosiks ja galaktoosiks muutmise teel. Piima koostise muutmised pärast seda töötlemisviisi on lubatud ainult juhul, toote pakendil on vastav kustumiskindel märge, mis on hästi nähtav ja loetav. Selline märge ei asenda määrusega (EL) nr 1169/2011 ette nähtud toitumisalase teabega märgistamise kohustust. Liikmesriigid võivad alapunktis d nimetatud piima koostise muutmist piirata või selle keelata.“

(3) II lisa punkt a asendatakse järgmisega:

„a) Ingliskeelne mõiste „evaporated milk“ tähendab I lisa punkti 1 alapunktis b määratletud toodet.“

Artikkel 5

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid vastu ja avaldavad need hiljemalt [OP please insert the date = 18 months after the date of entry into force of this Directive]. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad kõnealuseid norme alates [OP please insert the date = 24 months after the date of entry into force of this Directive].

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 6

Üleminekusätted

Tooteid, mis lastakse turule või märgistatakse enne [OP please insert the date = 24 months after the date of entry into force of this Directive] vastavalt direktiividele 2001/110/EÜ,

2001/112/EÜ, 2001/113/EÜ ja 2001/114/EÜ, võib jätkuvalt turustada kuni varude ammendumiseni.

Artikkel 7

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 8

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*